

1988, 11. března – Sdělení VONS č. 734 „Stanislav Devátý obviněn“ o násilné osobní prohlídce Stanislava Devátého uskutečněné příslušníky Sboru nápravné výchovy ve věznici v Praze-Pankráci, jeho výslechu a obvinění z trestného činu útoku na veřejného činitele a o policejních zásazích proti dalším československým občanům v souvislosti s poutí zasvěcené blahoslavené Anežce Přemyslovně a s oficiální návštěvou náměstka politického ředitele britského ministerstva zahraničních věcí Davida Ratforda v Československu.¹

Jak jsme již oznámili (viz sdělení č. 728)², byl 4. 3. 1988 po setkání s představitelem britského ministerstva zahraničních věcí Davidem Ratfordem zadržen Státní bezpečností mluvčí Charty 77 a člen VONS Stanislav Devátý. Byl jedním z 18 občanů, většinou signatářů Charty 77, kteří byli koncem týdne 48 hodin zajištěni v souvislosti s celonárodní katolickou poutí do pražské katedrály sv. Víta, konanou 6. března.

Na zřejmou nezákonnost celého postupu orgánů StB i na to, že mu k jeho předvedení a umístění do věznice nebylo podáno žádné vysvětlení, reagoval Stanislav Devátý tím, že se ve věznici v Praze-Ruzyni, kam byl převezen, odmítl vysvléci do naha. To se vyžaduje při příjmu zadržených osob, i když trestní řád a zákon o SNB ukládají pouze zjištění, zda taková osoba nemá u sebe zbraň nebo věc, jíž by mohlo ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí. Orgány SNB a SNV však zneužívají těchto zákonných ustanovení k ponižování osobnosti, např. nutí zadržované či zajišťované, aby dělali nazí dřepy. Vzhledem k okolnostem Stanislav Devátý odmítl vyhovět příkazu, aby se svlékl do naha. Příslušníci SNV ho nato vysvlékli násilím a přitom mu vyhrožovali a uráželi ho. Když byl S. Devátý jenom v krátkých spodkách, přikázali mu, aby si je sám svlékl, a když to odmítl, umístili za jeho záda služebního psa bez náhubku, kterého držel podnapilý psovod, a vyhrožovali mu, že psa na něj pustí, nesvlékne-li si spodky. Neučinil tak, příslušníci SNV psa odvedli a nechali téměř nahého S. Devátého půldruhé

hodiny stát v místnosti s otevřeným oknem. Poté mu vrátili šaty a umístili ho do cely. Teprve následujícího dne večer se mu při výslechu dostalo vysvětlení, že je zajištěn proto, že se na neuvedeném místě v neuvedenou dobu měl dopustit blíže neurčené výtržnosti. Dne 6. 3. ve večerních hodinách byl S. Devátý z věznice v Ruzyni propuštěn. Před vchodem do objektu však na něj čekala dvě policejní auta a Stanislav Devátý byl přes své protesty a bez vysvětlení eskortován do Gottwaldova, kde má trvalé bydliště. Byl zavezen na okresní správu SNB, kde ho od půlnoci do tří hodin ráno vyslyšel náčelník okresního oddělení Státní bezpečnosti ing. mjr. Vlastimil Daněk. Výslech sestával z výhrůžek, urážek, pomluv chartistů. V. Daněk mj. Stanislavu Devátému prohlásil [sic], že ho zlikviduje. Po tomto nočním výslechu, který – stejně jako nové zadržení S. Devátého a jeho převezení do Gottwaldova – neměl žádný, byť aspoň formální zákonný podklad, a byl čistou policejní zvůlí, neposkytli S. Devátému lůžko a nechali ho sedět na židli až do 10 hodin dopoledne. Pak mu vyšetřovatel Okresní prokuratury v Kroměříži vznesl [sic] obvinění. Podle něho se měl při nočním výslechu dopustit trestného činu útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 2 trestního zákona tím, že měl mjr. Daňka hrubě urazit. S. Devátý však popřel, že by inkriminovaný výrok pronesl. Při rozhodování o tom, zda bude na S. Devátého uvalena vazba, prohlásil obviněný, že bude-li na svobodě, nehodlá se na tomto tzv. vyšetřování podílet a nebude se dostavovat na výslechy. Okresní prokurátor ho však přesto ve 12.30 hod. propustil na svobodu. Stanislavu Devátému hrozí trest odnětí svobody do jednoho roku.³

Zahájení tohoto trestního stíhání je třeba posuzovat rovněž z hlediska množství záludných a hrubě nezákonných kroků, k nimž se při této celostátní razii StB tentokrát uchýlovala: lidé byli propouštěni po krátkém výslechu a hned po opuštění budovy SNB byli opět zadržováni příslušníky VB a StB pod různými záminkami, např. že se dopustili přechodem přes vozovku dopravního přestupku. Nejméně ve dvou případech – Libuše Šilhánové a Martina Palouše – příslušník SNB dokonce nařkl předvedené, že ho napadli, čímž pak bylo zdůvodňováno zadržování na 48 hodin.

Konstruování přestupků či trestných činů těmi, kdo by zákon měli chránit, je jedním z nejněžnějších projevů popření práva a zákonosti a důrazně žádáme, aby spolu s dalšími nezákonnými metodami bylo z praxe bezpečnostních orgánů vymýceno.

Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 6, s. 12.

POZNÁMKY

¹ K případu viz dále sdělení VONS č. 1004, dokument č. 1008.

² Dokument č. 731.

³ Na podporu Stanislava Devátého napsala skupina občanů petici adresovanou ÚV KSČ. Sám Devátý se obrátil dopisem z 28. 3. 1988 na Generální prokuraturu ČSSR a Federální shromáždění ČSSR se žádostí o přezkoumání zákonitosti postupu příslušníků ministerstva vnitra a spravedlnosti. Informace o petici na jeho podporu a o dopisu S. Devátého z 28. 3. 1988 viz in: *Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 6, s. 17.*